

KALENDARIUM

Opracowała Maja Kowalska¹

Przegląd ważniejszych wydarzeń² (15 maja–15 czerwca 2014)

15–16.05. W siedzibie Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego w Warszawie odbyły się robocze spotkania przed planowaną na czerwiec wizytą kierownictwa Centrum Badań Geologicznych i Górniczych Demokratycznej Republiki Konga (CRGM). W rozmowach wzięli udział Roger Ngimbi di Makwala – pierwszy

sekretnarz Ambasady Demokratycznej Republiki Konga, Paweł Grotowski – radca ministra spraw zagranicznych i prezes Stowarzyszenia na Rzecz Współpracy Gospodarczej Polska–Kongo, oraz przedstawiciele PIG-PIB. Omawiano m.in. możliwość zorganizowania specjalistycznych szkoleń z geologii złożowej. Sekretarz Roger Ngimbi di Makwala zasygnalizował rosnące zainteresowanie czołowych kongijskich ośrodków akademickich podjęciem współpracy z CRGM i PIG-PIB.

15–16.05. W Urzędzie Miasta Krakowa odbyło się X Ogólnopolskie Sympozjum z cyklu Krakowskie Spotkania z INSPIRE pod hasłem „Od danych i informacji do wiedzy geoprzestrzennej – 10 lat spotkań z INSPIRE”. Podzielono je na pięć sesji: „INSPIRE – legislacja i wdrożenia”, „Infrastruktura Informacji Przestrzennej z perspektywy służby geodezyjnej i kartograficznej szczebla powiatowego”, „Panel dyskusyjny: problemy, bariery i sukcesy we wdrażaniu Infrastruktury Informacji Przestrzennej”, „Bazy wiedzy geoprzestrzennej” oraz „Wiedza geoprzestrzenna w praktyce”. Sympozjum zostało zorganizowane przez Urząd Miasta Krakowa, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Małopolski Urząd Wojewódzki, Akademię Górniczo-Hutniczą w Krakowie oraz Okręgowe Przedsiębiorstwo Geodezyjno-Kartograficzne w Krakowie.

17.05. W całej Europie obchodzono Noc Muzeów 2014. W Polsce impreza organizowana jest od 2003 r. i za każdym razem cieszy się ogromnym zainteresowaniem. W tym roku obchody odbyły się również w Muzeum Geologicznym Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego w Warszawie. Można było zwiedzić stałą ekspozycję minerałów, skał i skamieniałości oraz dwie wystawy czasowe: „Islandia – wyspa czterech żywiołów”, na której prezentowane są zdjęcia i okazy skał i minerałów pochodzące z wyjazdu geologów na Islandię w 2011 r., oraz „Amonity z kolekcji Adriana Kina”. Dla gości przygotowano wykład popularno-naukowy „Śladami polskich dinozaurów” autorstwa Gerarda Gierlińskiego

i Tomasza Singera, a także grę „Ślady życia”, w której uczestnicy za pomocą wskazówek musieli połączyć skamieniałe ślady i ich sprawców.

20–25.05. Na Wybrzeżu odbył się 12. Bałtycki Festiwal Nauki. Była to kolejna edycja cyklicznej imprezy popularnonaukowej organizowanej od 2003 r. przez wyższe uczelnie województwa pomorskiego, instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk, instytuty branżowe oraz związane z nauką środowiska pozauczelniane. W tym roku szczególnie nacisk położono na ukazanie miejsca, jakie morze zajmuje w badaniach naukowych, i wartości, jaką Bałtyk ma dla Wybrzeża. W organizację imprezy włączyli się pracownicy Oddziału Geologii Morza Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego, którzy przygotowali dwie prezentacje: „Czy gaz z łupków jest szansą dla Polski?” (dotyczącą warunków występowania, sposobów poszukiwania i eksploatacji gazu z łupków w Polsce oraz ochrony środowiska w procesie jego pozyskiwania) i „Skąd mamy wodę do picia – wody podziemne Gdańska” (mającą na celu upowszechnienie wiedzy o wodach podziemnych, stanowiących optymalne źródło wody pitnej – omówiono zagadnienia obiegu wody w środowisku przyrodniczym, wraz ze wskazaniem pochodzenia wody w studniach zaopatrujących mieszkańców Gdańska).

22.05. Na całym świecie świętowano ustanowiony przez Organizację Narodów Zjednoczonych Międzynarodowy Dzień Różnorodności Biologicznej. Jest on obchodzony w dniu wejścia w życie konwencji na temat różnorodności biologicznej, która stanowi jedno z najważniejszych przyrodniczych porozumień międzynarodowych. Tegoroczne hasło – „Różnorodność wysp” – nawiązywało do trwającego obecnie Międzynarodowego Roku Małych Rozwijających się Państw Wyspiarskich. Międzynarodowy Dzień Różnorodności Biologicznej ma na celu zwrócenie uwagi na to, jak ważne jest zachowanie różnorodności gatunków roślin i zwierząt w procesie ewolucji oraz dla utrzymania życia na Ziemi. Propagowane są działania na rzecz ochrony zagrożonych gatunków i uświadamiania ludziom tego, jak ich zachowania mogą negatywnie wpływać na różnorodność biologiczną.

26.05. W Państwowym Instytucie Geologicznym – Państwowym Instytucie Badawczym odbyły się warsztaty „EuroGeoSurveys’s workshop on sharing analytical capabilities and infrastructure”, w których wzięli udział

¹ Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, ul. Rakowiecka 4, 00-975 Warszawa; maja.kowalska@pgi.gov.pl.

² Część Kalendarium dotycząca informacji o przyszłych wydarzeniach jest dostępna na naszej stronie internetowej (www.pgi.gov.pl/prz_geol) w zakładce Kalendarium wydarzeń.

przedstawiciele europejskich służb geologicznych stowarzyszonych w EuroGeoSurveys (EGS). Pomysłodawcą spotkania był dyrektor PIG-PIB prof. Jerzy Nawrocki, będący zarazem członkiem Komitetu Wykonawczego EGS. Celem warsztatów była dyskusja o współpracy służb geologicznych w zakresie infrastruktury i rozwoju innowacyjnych technik analitycznych i metod badawczych, potencjale infrastrukturalnym EGS, zasadach dostępu do infrastruktury i laboratoriów oraz o możliwościach tworzenia konsorcjów lub sieci naukowych i wdrożenia wspólnych projektów.

27.05. W Państwowym Instytucie Geologicznym – Państwowym Instytucie Badawczym w Warszawie odbyły się obchody 95. rocznicy powołania Państwowego Instytutu Geologicznego. W tym dniu dokonano także oficjalnej inauguracji działalności Pracowni Mikrosondy Jonowej PIG-PIB, najnowszej jednostki badawczej instytutu, organizacyjnie związanej z Laboratorium Analiz w Mikroobszarze PIG-PIB. Uruchomiona w instytucie mikrosonda jonowa SHRIMP IIe/MC jest czwartą na świecie w tej konfiguracji.

29–31.05. Na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Technicznych Państwowej Szkoły Wyższej w Białej Podlaskiej odbył się LXXXIII Zjazd Naukowy Polskiego Towarzystwa Geologicznego pod hasłem „Wyzwania geologii regionu lubelskiego w XXI wieku”. Zorganizowano cztery sesje plenarne: „Stan i perspektywy górnictwa węglowego w Polsce”, „Problematyka gazu łupkowego w Polsce”, „Wybrane zagadnienia geologiczno-inżynierskie na Lubelszczyźnie” oraz „Stratygrafia, tektonika i hydrogeologia regionu”, a także dwie terenowe: „Budowa geologiczna i walory geoturystyczne południowego Podlasia” i „Surowce energetyczne regionu lubelskiego”. Pierwszego dnia odbył się również Zjazd Delegatów PTG, podczas którego prof. dr hab. Petro Gozhik i prof. dr hab. Tadeusz Peryt zostali przyjęci w poczet honorowych członków PTG. Gospodarzem zjazdu była Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej, która na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Technicznych uruchamia nowy (współtworzony z Państwowym Instytutem Geologicznym – Państwowym Instytutem Badawczym) kierunek studiów – inżynierię geologiczną, a współorganizatorami: warszawski i lubelski oddział Polskiego Towarzystwa Geologicznego, Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy i Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. W spotkaniu wzięło udział prawie 100 osób, specjalizujących się głównie w geologii, obecni byli także goście z Ukrainy – prof. dr hab. Petro Gozhik (Instytut Geologiczny Ukraińskiej Akademii Nauk w Kijowie) oraz dr Ludmyła Hafycz (Ukraińskie Towarzystwo Geologiczne).

31.05. Na Stadionie Narodowym w Warszawie odbył się 18. Piknik Naukowy zorganizowany przez Centrum Nauki Kopernik i Polskie Radio. Hasłem przewodnim spotkania był „Czas”. Na stoiskach licznych wystawców można było zapoznać się z osiągnięciami z różnych dziedzin nauk przyrodniczych, ścisłych i humanistycznych. Muzeum Geologiczne Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego przygotowało m.in. zabawę pt. „Kto mi dał nogi”, która polegała na od-

bijaniu na mokrym i suchym piasku „stempelków” ze śladami zwierząt współczesnych i kopalnych.

1.06. Projekt Ministerstwa Środowiska – GreenEvo – został wyróżniony jedną z Europejskich Nagród Najlepszyc Praktyk 2014 przyznanych przez Europejskie Towarzystwo Badań na Jakość (ESQR). Nagrodę otrzymują instytucje, organizacje i firmy z całego świata za wyjątkowe osiągnięcia, dynamiczny rozwój i innowacyjne strategie zarządzania. ESQR samo bada poszczególne państwa, nominuje laureatów i wyłania zwycięzców. Tegoroczna nagroda stanowi kolejny, po Certyfikacie Najlepszych Praktyk Europejskiego Instytutu Administracji Publicznej (EIPA) i uznaniu ze strony Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD), dowód na wyjątkowość nagrodzonego projektu. GreenEvo służy wspieraniu polskich producentów zielonych technologii na zagranicznych rynkach. O wysokiej jakości GreenEvo świadczy m.in. rozwój firm – laureatów konkursu organizowanego w ramach projektu, w tym wzrost wartości ich obrotów o ponad 35% i eksportu o ponad 50%.

4–7.06. W Narodowym Muzeum Morskim w Gdańsku (wcześniej: Centralne Muzeum Morskie w Gdańsku) odbyła się konferencja „Bałtyk Morzem Śródziemnym Europy Północnej w świetle badań geograficznych, przyrodniczych, archeologicznych i historycznych. Okres starożytności do wczesnego średniowiecza (XI/XII w.)”. Uczestniczyli w niej paleobotanicy, geolodzy, geografowie, archeolodzy i historycy, celem była wymiana informacji naukowych i doświadczeń, jak również poszerzenie zakresu współpracy interdyscyplinarnej. Konferencja została zorganizowana przez Stowarzyszenie Naukowe Archeologów Polskich Oddział w Gdańsku, Muzeum Archeologiczne w Gdańsku, Narodowe Muzeum Morskie w Gdańsku i Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy.

5.06. Na całym świecie obchodzono Światowy Dzień Ochrony Środowiska. Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych ustanowiło to święto w 1972 r. w celu zwrócenia uwagi na bardzo wysoki stopień degradacji środowiska i uświadomienia ludziom ich odpowiedzialności za stan przyrody. Dnia 5 czerwca 1972 r. odbyła się w Sztokholmie pierwsza światowa konferencja na temat stanu środowiska pod hasłem: „Tylko jedna Ziemia”, na której podkreślono znaczenie współpracy międzynarodowej ze względu na transgraniczny charakter wielu procesów degradacji środowiska naturalnego. W tym roku hasło Światowego Dnia Ochrony Środowiska brzmiało „Podnieś swój głos, a nie poziom morza”, a gospodarzem głównych uroczystości był Barbados.

9–10.06. W Centrum Nauki Kopernik w Warszawie odbyła się III Konferencja ShaleScience pt. „Ewolucja wyobrażeń o stymulacji łupkowych skał zbiornikowych” zorganizowana przez ORLEN Upstream. Spotkania ShaleScience stanowią platformę międzynarodowej współpracy naukowej ukierunkowanej na wprowadzenie najnowszych osiągnięć nauki i techniki w poszukiwaniach i eksploatacji niekonwencjonalnych złóż węglowodorów w Polsce. W tym roku dyskusja dotyczyła porównania polskich formacji geologicznych dolnego paleozoiku z tymi występującymi w Ameryce Północnej. Głównym tematem było zastosowanie nowego podejścia do projektowania i prowadzenia zabiegów intensyfikacyjnych w skałach o umiarkowanych

właściwościach kolektora złożowego. Program konferencji obejmował następujące zagadnienia: geologia polskich skał łupkowych dolnego paleozoiku – doświadczenia polskie i amerykańskie, wiercenie i stymulacja otworów w kolektorach skał łupkowych o umiarkowanej jakości oraz wyzwania środowiskowe związane z wykonywaniem zabiegów szczelinowania.

9–13.06. We Władysławowie odbyły się XVI Tere-nowe Warsztaty Sedymetologiczne pt. „Ewolucja środowisk sedymetacyjnych regionu Pobrzeża Kaszubskiego” poświęcone różnego typu środowiskom sedymetacyjnym kenozoiku. Towarzyszyły im wycieczki terenowe, piesze (Władysławowo – sedymetacja strefy podbrzeża i plaży, środowisko eoliczne; Chłapowo – utwory fluwialne mioce-nu i plejstocenu, współczesne procesy plażowe; Karwia – stożki spiętrzeń sztormowych, wydmy nadmorskie i torfo-wiska; Jastrzębia Góra – środowisko glacialne i glaci-limiczne, współczesne procesy osuwiskowe w strefie klifowej) oraz autokarowe (Kępa Pucka–Kępa Oksywska–skarpa Pradoliny Redy-Łęby, podczas której uczestnicy zapoznali się z różnymi osadami i procesami sedymen-tacyjnymi w Rzućwie, Gdyni-Babich Dołach i w żwirow-niach Zamostne i Mrzezino, oraz wycieczka na klif orłow-ski, w trakcie której zaprezentowano współczesne procesy abrazyjne klifu). Organizatorami imprezy byli: Uniwersy-tet Gdański, Oddział Geologii Morza Państwowego Instytu-tu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego i Komitet Badań Czwartorzędu Polskiej Akademii Nauk.

10.06. Sejm przyjął nowelizację prawa geologicznego i górniczego wprowadzającą istotne zmiany dotyczące poszu-kiwania i wydobywania gazu z formacji łupkowych w Polsce. Ustawa upraszcza proces wydawania koncesji i procedury środowiskowe związane z poszukiwaniem węglowodó-rów, a jednocześnie zwiększa kontrolę nad wydawaniem pozwoleń podmiotom z kapitałem zagranicznym. Noweli-zacja zostanie poddana pod głosowanie w Senacie (więcej informacji na str. 336, w „Aktualnościach ropy naftowej i gazu ziemnego”).

10.06. W Warszawie, z okazji 25-lecia utworzenia Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, odbyło się spotkanie przedstawicieli NFOŚiGW i instytucji współpracujących w finansowaniu, wspieraniu oraz prowadzeniu projektów służących ochronie środowi-ska. Podczas uroczystej gali minister środowiska Maciej Grabowski wręczył zasłużonym współpracownikom odzna-czenia. Jubileusz otrzymał specjalne wyróżnienie: „Patro-nat Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego. 25-lecie Wolności”. Jest ono nadawane dla uhonorowania przedsię-wzięć i inicjatyw nawiązujących do wspólnego świętowa-nia zwycięstwa wolności i solidarności w naszym kraju.

10–12.06. W Bydgoszczy, w Hali Sportowo-Widowi-skowej „Łuczniczka”, odbyły się II Targi Żegluga Śród-lądowej i Gospodarki Wodnej – WaterWays EXPO 2014. WaterWays to cykliczne wydarzenie o zasięgu między-narodowym, organizowane we współpracy z administracją

rzadową i samorządową. Celem targów jest pobudzenie aktywności inwestycyjnej i przedsiębiorczości związanej z wykorzystaniem śródlądowych dróg wodnych. Wśród wystawców było m.in. Ministerstwo Środowiska, na które-go stoisku można było uzyskać informacje o reformie gos-podarki wodnej. Jej najważniejszym efektem jest uporząd-kowanie władztwa wodnego i oddzielenie gospodarowania zasobami wodnymi od zarządzania majątkiem wodnym. Zmiany mają się także przyczynić do usprawnienia finan-sowania inwestycji wodnych. W ramach targów Państwo-wy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy zorganizował sesję naukową pt. „Zagrożenia geologiczne w dolinach rzecznych i w gospodarce wodnej”. Specjaliści z instytutu przedstawili m.in. wyniki badań osuwisk, erozji zboczy i zanieczyszczenia osadów w dolinach rzecznych, a także możliwości oceny stanu wałów przeciwpowodzi-owych za pomocą prostych i tanich metod geologiczno-inżynierskich i geofizycznych.

12–14.06. W Muzeum Rolnictwa im. ks. Krzysztofa Kluka w Ciechanowcu odbyło się XI Podlaskie Forum GIS pod hasłem „Jak promować GIS, czyli marketing i edu-kacja w geoinformacji”. Celem spotkania była wymiana doświadczeń i dyskusja nad wymaganiami stawianymi administracji publicznej w zakresie implementacji i utrzy-mania systemów informacji przestrzennej. Tematyka doty-czyła dobrych praktyk jednostek samorządu terytorialnego w utrzymaniu istniejących systemów GIS, marketingu sys-temów informacji przestrzennej jako motoru skutecznego wdrażania, korzyści i słabych stron w edukowaniu odbior-ców geoinformacji oraz nowości oferowanych przez firmy z sektora geoinformacyjnego. Spotkanie zostało organi-zowane przez Wojewódzki Ośrodek Dokumentacji Geo-dezyjnej i Kartograficznej w Białymstoku, Urząd Marszał-kowski Województwa Podlaskiego oraz Stowarzyszenie Geodetów Polskich Oddział w Białymstoku.

13.06. W Domu Humboldta w Muzeum Przyrodni-czym im. Senckenberga w niemieckim Görlitz odbyło się seminarium podsumowujące „TransGeoTherm – energia geotermalna dla transgranicznego rozwoju regionu Nysy. Projekt pilotażowy”. Było ono skierowane do przedsta-wicieli lokalnych i regionalnych jednostek administracji rządowej i samorządowej, producentów, instalatorów oraz użytkowników tzw. pomp ciepła, a także wszystkich zain-teresowanych ich praktycznym zastosowaniem w budyn-kach biurowych, przemysłowych i mieszkalnych. Przedsta-wiono prezentacje dotyczące projektu, korzyści płynących z wykorzystania płytkiej geotermii w rejonie Zgorzelca i Görlitz, geologicznego modelowania przestrzennego (3D) na potrzeby kartografii geotermalnej oraz bezpłatnego korzystania z rezultatów projektu – zbioru map geotermal-nych. Spotkanie zostało zorganizowane przez Oddział Dol-nośląski Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwo-wego Instytutu Badawczego we Wrocławiu oraz Saksoński Urząd Krajowy ds. Środowiska, Rolnictwa i Geologii we Freibergu. Projekt TransGeoTherm jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regional-nego w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Trans-granicznej Polska–Saksonia 2007–2013.